

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI D'HISENDA

- 17604** *Ordre HAC/1365/2018, de 12 de desembre, per la qual s'aproven les normes tècniques relatives a la traçabilitat i les mesures de seguretat dels productes del tabac, en desplegament dels articles 21 i 22 del Reial decret 579/2017, de 9 de juny, pel qual es regulen determinats aspectes relatius a la fabricació, presentació i comercialització dels productes del tabac i els productes relacionats.*

El comerç il·lícit de productes del tabac té un impacte enorme sobre la salut pública i el funcionament de l'Estat. Contribueix a l'incompliment de les disposicions de caràcter sanitari sobre etiquetatge, ingredients i emissions, impedeix el control públic dels operadors del mercat, en facilita el consum per part de menors, soscava els ingressos públics i afavoreix el tràfic d'altres substàncies il·lícites i l'extensió de la delinqüència organitzada.

Juntament amb l'esforç fet per les autoritats competents, s'han portat a terme diverses iniciatives a escala global, europea i nacional de lluita contra el comerç il·lícit. El Conveni marc de l'Organització Mundial de la Salut per al control del tabac de l'any 2003, del qual Espanya i la Unió Europea són parts, preveu una sèrie de mesures que els estats han d'adoptar per eliminar totes les formes de comerç il·lícit. En desplegament del Conveni marc, es va adoptar a la Conferència de les parts de 2012 el Protocol per a l'eliminació del comerç il·lícit de productes de tabac, un tractat internacional que estableix diversos mecanismes per reforçar el control de la cadena de subministrament a través de llicències i autoritzacions, sistemes de seguiment i traçabilitat dels productes, registres públics d'operadors i control de les vendes.

Una de les principals mesures portades a terme a la Unió Europea en aplicació del Conveni marc i el Protocol ha estat l'adopció del sistema de traçabilitat i de mesures de seguretat, per tal de lluitar contra el comerç il·lícit de tabac i garantir la seguretat dels consumidors i el compliment de les disposicions de caràcter sanitari, duaner i tributari. La Directiva 2014/40/UE, relativa a l'aproximació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives dels estats membres en matèria de fabricació, presentació i venda dels productes del tabac i els productes relacionats, preveu a l'article 15 la implantació d'un sistema que ha de permetre el seguiment i rastreig de cada unitat dels productes de tabac a tota la Unió, facilitar el control de tota la cadena de subministrament des de la fabricació o importació fins a la venda al consumidor, passant per la distribució i l'emmagatzematge, el control de les màquines i instal·lacions utilitzades o les rutes de tramesa, amb la imposició d'obligacions als operadors i als estats membres. Juntament amb aquest sistema de traçabilitat, l'article 16 estableix l'obligació d'incorporar determinades mesures de seguretat a totes les unitats d'envasament, per tal de garantir també l'autenticitat dels productes del tabac.

La transposició de la Directiva 2014/40/UE a l'ordenament espanyol, pel que fa a la traçabilitat i les mesures de seguretat, es va fer a través del Reial decret llei 17/2017, de 17 de novembre, pel qual es modifiquen la Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries enfront del tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac, per transposar la Directiva 2014/40/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 3 d'abril de 2014, i el Reial decret 579/2017, de 9 de juny, pel qual es regulen determinats aspectes relatius a la fabricació, presentació i comercialització dels productes del tabac i els productes relacionats. El Reial decret 579/2017, de 9 de juny, encomana al Ministeri d'Hisenda i Funció Pública la traçabilitat i les mesures de seguretat dels productes del tabac, i li atribueix la competència normativa, a través d'una ordre ministerial, per dictar les normes de desplegament i execució necessàries.

Mitjançant actes d'execució, a través del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac, i la Decisió d'execució (UE) 2018/576, de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, sobre les normes tècniques de les mesures de seguretat que s'apliquen als productes del tabac, es van aprovar les disposicions tècniques necessàries per a la implantació de la traçabilitat i les mesures de seguretat.

Aquests actes d'execució estableixen obligacions per a tots els operadors i són aplicables directament en tots els seus elements. No obstant això, és necessari dictar normes tècniques de desplegament i execució relatives a la traçabilitat i les mesures de seguretat dels productes del tabac per a la seva aplicació adequada a Espanya.

Aquesta Ordre es dicta en exercici de l'habilitació que preveuen els articles 21.13 i 22.2 del Reial decret 579/2017, de 9 de juny, pel qual es regulen determinats aspectes relatius a la fabricació, presentació i comercialització dels productes del tabac i els productes relacionats. En conseqüència, s'aproven les normes tècniques relatives a la traçabilitat i les mesures de seguretat dels productes del tabac.

En virtut d'això, d'acord amb el Consell d'Estat, dispenso:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

Aquesta Ordre té per objecte establir les normes tècniques de desplegament i execució relatives a la traçabilitat i les mesures de seguretat dels productes del tabac, de conformitat amb el que preveuen els articles 21 i 22 del Reial decret 579/2017, de 9 de juny, pel qual es regulen determinats aspectes relatius a la fabricació, presentació i comercialització dels productes del tabac i els productes relacionats, i d'acord amb el Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac, i la Decisió d'execució (UE) 2018/576, de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, sobre les normes tècniques de les mesures de seguretat que s'apliquen als productes del tabac.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'aquesta Ordre, s'apliquen les definicions que figuren a l'article 2 de la Directiva 2014/40/UE, a l'article 2 del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac, i a l'article 2 de la Decisió d'execució (UE) 2018/576, de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, sobre les normes tècniques de les mesures de seguretat que s'apliquen als productes del tabac.

Article 3. *Àmbit d'aplicació.*

1. El capítol II d'aquesta Ordre és aplicable als productes del tabac que es comercialitzin o s'agreguin a qualsevol part del territori nacional, inclòs el territori peninsular, les Illes Balears, les illes Canàries, Ceuta i Melilla, així com als productes del tabac que es fabriquen a Espanya destinats a l'exportació.

El capítol II de l'Ordre també és aplicable als operadors econòmics i operadors de primers establiments detallistes que operin almenys una instal·lació en el territori nacional.

2. El capítol III d'aquesta Ordre és aplicable als productes del tabac que es comercialitzin a qualsevol part del territori nacional, inclòs el territori peninsular, les Illes Balears, les illes Canàries, Ceuta i Melilla.

CAPÍTOL II

Traçabilitat dels productes del tabac

Article 4. *Designació de l'emissor d'identificació (ID).*

1. Es designa l'entitat pública empresarial Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre-Reial Casa de la Moneda com a emissor d'ID competent en tot el territori nacional, de conformitat amb el que preveu l'article 3.1 del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac.

2. El Comissionat per al Mercat de Tabacs ha de notificar a la Comissió Europea la designació de l'emissor d'ID i el seu codi d'identificació en el termini d'un mes a partir de la seva designació.

Així mateix, el Comissionat per al Mercat de Tabacs ha de garantir que la identitat de l'emissor d'ID designat i el seu codi d'identificació estiguin a disposició del públic i siguin accessibles a la pàgina web del Ministeri d'Hisenda.

Article 5. *Obligacions de l'emissor d'ID.*

1. L'entitat designada com a emissor d'ID ha de garantir el compliment de tots els requisits, condicions i obligacions que per a aquestes entitats estableix l'article 15 de la Directiva 2014/40/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 3 d'abril de 2014, relativa a l'aproximació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives dels estats membres en matèria de fabricació, presentació i venda dels productes del tabac i els productes relacionats i per la qual es deroga la Directiva 2001/37/CE, així com els que estableixen les seves disposicions de desplegament i, en particular, els que preveuen el Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac, i la resta de normativa aplicable.

2. En cas que l'entitat designada com a emissor d'ID tingui la intenció de recórrer a subcontractistes per a la realització de les seves funcions, ha de comunicar prèviament al Comissionat per al Mercat de Tabacs la identitat dels subcontractistes i acreditar suficientment el compliment dels límits i requisits exigits per la normativa aplicable.

3. L'entitat designada com a emissor d'ID ha d'acreditar davant el Comissionat per al Mercat de Tabacs el compliment dels criteris d'independència i l'absència de conflictes d'interès que preveu l'article 35 del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac.

Així mateix, han de posar en coneixement del Comissionat per al Mercat de Tabacs qualsevol possible amenaça o intent d'exercir una influència indeguda que pugui, realment o potencialment, socavar-ne la independència.

4. En cas que l'entitat designada com a emissor d'ID incompleixi greument les seves obligacions, amb l'informe previ del Comissionat per al Mercat de Tabacs que acrediti aquest incompliment, l'autoritat competent pot designar una altra entitat que compleixi els requisits i les condicions que prevegi la normativa aplicable.

Article 6. *Emissor d'ID competent per a la generació i l'emissió d'identificadors únics dels productes del tabac fabricats a la Unió.*

De conformitat amb el que disposa l'article 4.1, paràgraf segon, del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, tots els productes del tabac que es comercialitzin en qualsevol part del territori nacional han de disposar del seu identificador únic corresponent, emès per l'entitat designada com a emissor d'ID en aquesta Ordre.

Article 7. *Dispositius contra la manipulació.*

1. De conformitat amb el que preveu l'article 7 del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, qualsevol que subministri i instal·li dispositius contra la manipulació ha de presentar davant el Comissionat per al Mercat de Tabacs una declaració responsable del fet que el dispositiu compleix tots els requisits que preveu el Reglament d'execució.

2. Els proveïdors de dispositius contra la manipulació han d'acreditar davant el Comissionat per al Mercat de Tabacs el compliment dels criteris d'independència i l'absència de conflictes d'interès que preveu l'article 35 del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac.

Així mateix, han de posar en coneixement del Comissionat per al Mercat de Tabacs qualsevol possible amenaça o intent d'exercir una influència indeguda que, realment o potencialment, pugui socavar-ne la independència.

Article 8. *Estructura dels identificadors únics.*

En els casos en què els emissors d'ID utilitzin un xifratge o una compressió per a la generació d'identificadors únics de les unitats, han de comunicar al Comissionat per al Mercat de Tabacs els algorismes utilitzats per a aquest tipus de xifratge i compressió.

Article 9. *Codis identificadors per a operadors, instal·lacions i màquines.*

1. Els operadors econòmics i els operadors dels primers establiments detallistes han de sol·licitar un «codi identificador d'operador econòmic» a l'emissor d'ID designat en aquesta Ordre quan operin almenys una instal·lació en qualsevol part del territori nacional.

2. De conformitat amb el que preveu el Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, té la consideració d'operador econòmic qualsevol persona física o jurídica que estigui implicada en el comerç de productes del tabac, inclòs per a l'exportació, des del fabricant fins a l'últim operador econòmic abans del primer establiment detallista.

Entre d'altres, tenen aquesta consideració els expenedors de tabac i timbre de l'Estat quan exerceixin qualsevol activitat comercial de productes del tabac diferent de la seva posada a disposició del consumidor, inclòs el subministrament o transport dels productes del tabac a màquines expenedores utilitzades per a la venda de productes del tabac autoritzades de conformitat amb la normativa aplicable.

3. D'acord amb el que estableix el Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, tenen la consideració de primer establiment detallista:

a) Les expenedories de tabac i timbre de l'Estat en l'exercici de la seva activitat de posada dels productes del tabac a disposició del consumidor.

b) Les màquines expenedores utilitzades per a la venda de productes del tabac autoritzades de conformitat amb la normativa aplicable.

c) Les botigues lliures d'impostos, que defineix l'article 4, apartat 31, de la Llei 38/1992, de 28 de desembre, d'impostos especials, situades en el recinte d'un port o un aeroport en el territori espanyol peninsular o a les Illes Balears.

d) Qualsevol altres que, de conformitat amb el que preveu el Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, hagin de tenir aquesta consideració.

4. En els casos que preveuen els apartats 2, segon paràgraf, i 3.b) d'aquest article, els operadors econòmics i els operadors de primers establiments detallistes disposen fins a l'1 d'octubre de 2019 per assegurar el ple compliment de les seves obligacions.

5. Les instal·lacions ubicades a qualsevol part del territori nacional, des de la fabricació fins al primer establiment detallista, han d'estar identificades mitjançant un «codi identificador d'instal·lació» generat per l'emissor d'ID.

6. Les màquines ubicades a qualsevol part del territori nacional han d'estar identificades mitjançant un «codi identificador de màquina» generat per l'emissor d'ID.

Article 10. Desactivació de codis identificadors per a operadors, instal·lacions i màquines.

1. Si un operador econòmic o un operador de primer establiment detallista, per qualsevol causa que prevegi la Llei 13/1998, de 4 de maig, d'ordenació del mercat de tabacs i normativa tributària, o de conformitat amb qualsevol altra disposició aplicable, perd o veu suspesa la seva habilitació, concessió administrativa o autorització, l'emissor d'ID ha de desactivar, a sol·licitud de l'operador o previ requeriment del Comissionat per al Mercat de Tabacs o de l'autoritat competent, el «codi identificador d'operador econòmic».

En aquests supòsits, el Comissionat per al Mercat de Tabacs o l'autoritat competent han d'informar l'operador econòmic o l'operador d'un primer establiment detallista sobre la desactivació, juntament amb les raons per fer-ho.

La desactivació d'un codi identificador d'operador condueix a la desactivació automàtica dels codis identificadors d'instal·lació i de màquina corresponents.

2. En casos degudament justificats, a sol·licitud de l'operador o previ requeriment del Comissionat per al Mercat de Tabacs o de l'autoritat competent, l'emissor d'ID ha de desactivar qualsevol «codi identificador d'instal·lació».

En aquests supòsits, s'ha d'informar l'operador econòmic o l'operador d'un primer establiment detallista sobre la desactivació, juntament amb les raons per fer-ho.

La desactivació d'un codi identificador d'instal·lació ha de conduir a la desactivació automàtica dels codis identificadors de màquina corresponents.

3. En casos degudament justificats, a sol·licitud de l'operador o previ requeriment del Comissionat per al Mercat de Tabacs o de l'autoritat competent, l'emissor d'ID ha de desactivar qualsevol «codi identificador de màquina».

En aquests supòsits, s'ha d'informar l'operador sobre la desactivació, juntament amb les raons per fer-ho.

Article 11. Designació de l'administrador nacional.

1. Es designa l'Agència Estatal d'Administració Tributària com a administrador nacional, als efectes que preveu l'article 25.1.k) del Reglament d'execució (UE) 2018/574 de la Comissió, de 15 de desembre de 2017, relatiu a les normes tècniques per a l'establiment i el funcionament d'un sistema de traçabilitat per als productes del tabac.

2. L'administrador nacional designat s'ha d'assegurar que el Comissionat per al Mercat de Tabacs i la resta d'autoritats públiques que així ho requereixin disposin de tots els accessos necessaris per a l'exercici de les seves funcions.

Article 12. Presentació de l'informe anual d'auditoria sobre l'emmagatzematge de dades.

L'informe anual que preveu l'article 21.8 del Reial decret 579/2017, de 9 de juny, pel qual es regulen determinats aspectes relatius a la fabricació, presentació i comercialització dels productes del tabac i els productes relacionats, s'ha de presentar davant el Comissionat per al Mercat de Tabacs.

CAPÍTOL III

Mesures de seguretat dels productes del tabac

Article 13. Ús de marques fiscals com a mesura de seguretat.

1. A les marques fiscals de productes del tabac, s'hi han d'incloure tots els elements d'autenticació exigits a Espanya com a mesura de seguretat, en les condicions que

determini reglamentàriament el Ministeri d'Hisenda, i s'han de complir els requisits de la Decisió d'execució (UE) 2018/576 i de l'article 16 de la Directiva 2014/40/UE.

2. Els elements d'autenticació els ha de subministrar en tot el territori nacional l'entitat pública empresarial Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre-Reial Casa de la Moneda, com a emissora de totes les marques fiscals que preveu la normativa reguladora dels gravàmens que específicament recauen sobre els diversos productes del tabac.

Article 14. *Verificació de l'autenticitat dels productes del tabac.*

El Comissionat per al Mercat de Tabacs ha d'exigir que els fabricants i els importadors de productes del tabac ubicats en el territori nacional facilitin, prèvia sol·licitud escrita, mostres dels productes del tabac comercialitzats a Espanya. Les mostres s'han de facilitar en un format d'unitat d'envasament i hi han d'incloure la mesura de seguretat amb tots els elements d'autenticació exigibles a Espanya.

Article 15. *Independència dels proveïdors d'elements d'autenticació.*

Amb la sol·licitud prèvia del Comissionat per al Mercat de Tabacs, l'entitat pública empresarial Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre-Reial Casa de la Moneda, com a proveïdor d'elements d'autenticació, i els seus possibles subcontractistes han de facilitar els documents necessaris per avaluar el compliment dels criteris d'independència que preveu l'article 8 de la Decisió d'execució (UE) 2018/576.

Disposició addicional única. *Règim especial de la Comunitat Autònoma de Canàries.*

D'acord amb el que preveu la disposició addicional quarta de la Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries enfront del tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac, la Comunitat Autònoma de Canàries ha de mantenir atribuïdes les competències de vigilància, control i inspecció sobre els fabricants i comerciants de tabac de les illes, sense perjudici del que estableixen les disposicions del dret de la Unió Europea i estatal que siguin aplicables i les competències que corresponguin a l'Estat.

Disposició transitòria. *Règim transitori.*

Els cigarrets i la picadura per cargolar que s'hagin fabricat a la Unió Europea o importat a la Unió abans del 20 de maig de 2019, que no estiguin marcats mitjançant un identificador únic (IU) de les unitats d'envasament, de conformitat amb el que preveu el Reglament d'execució (UE) 2018/574 i no portin una mesura de seguretat, de conformitat amb el que preveu la Decisió d'execució (UE) 2018/576, poden romandre a lliure pràctica fins al 20 de maig de 2020.

Els productes del tabac diferents de cigarrets i la picadura per cargolar que s'hagin fabricat o importat a la Unió Europea abans del 20 de maig de 2024 que no estiguin marcats mitjançant un identificador únic (IU) de les unitats d'envasament de conformitat amb el que preveu el Reglament d'execució (UE) 2018/574 i no portin una mesura de seguretat de conformitat amb el que preveu la Decisió d'execució (UE) 2018/576, poden romandre a lliure pràctica fins al 20 de maig de 2026.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

A l'entrada en vigor d'aquesta Ordre queden derogades totes les disposicions de rang igual o menor que s'oposin al que s'hi disposa.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquesta Ordre es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.14a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva sobre hisenda general.

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

Aquesta Ordre entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

No obstant això, els capítols II i III d'aquesta Ordre s'apliquen als cigarrets i a la picadura per cargolar a partir del 20 de maig de 2019 i als productes del tabac diferents dels cigarrets i la picadura per cargolar a partir del 20 de maig de 2024.

Madrid, 12 de desembre de 2018.—La ministra d'Hisenda, María Jesús Montero Cuadrado.